
**การทดสอบตัวแบบความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาสังคมในการต่อต้านทุจริต
กับปัจจัยด้านความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวทุจริต
(Testing Model of Relationship between Anti-Corruption Roles by Civil Society
Organization and Media's Capability to Report on Corruption)**

ปัทม์ อ้นอภิบุตร¹ สุทธิ สุนทรานุรักษ์² และ พัฒน์ พัฒนรังสรรค์³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้องค์กรภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งและสามารถต่อต้านทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาตัวแบบความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาสังคมในการต่อต้านทุจริต (Model of Anti-Corruption by CSO) ที่อาศัยข้อมูลจากประเทศต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 51 ประเทศ และทำการประมาณค่าแบบจำลองด้วยวิธีการทางเศรษฐมิติเปรียบเทียบกันทั้งหมด 3 แบบจำลอง ได้แก่ (1) แบบจำลองสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ที่ประมาณด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (2) แบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) และ (3) แบบจำลองโทบิต (Tobit Model)

ผลจากการประมาณค่าแบบจำลองทั้งสามวิธีนั้น แสดงให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้องค์กรภาคประชาสังคมเข้มแข็งในการทำหน้าที่ต่อต้านทุจริต คือ ความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวทุจริต โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเข้มแข็งของ CSO ในการต่อต้านทุจริต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10

ดังนั้น การเปิดโอกาสให้สื่อทางเลือกเกิดขึ้น เช่น การรายงานข่าวเจาะ (Investigative Journalism) รวมทั้งใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) ให้เกิดประโยชน์จะช่วยทำให้องค์กรภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น มีทางเลือกในการบริโภคข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินกิจกรรมต่อต้านทุจริตต่างๆ ต่อไปในอนาคตได้

คำสำคัญ: องค์กรภาคประชาสังคม ต่อต้านทุจริต

ABSTRACT

This research aims to study contributing factors for Civil Society Organization (CSO) to play a robust and efficient role for anti-corruption measures. The researchers develop econometric models of anti-corruption by CSO using data from 51 countries and applies three models as follows: (1) Multiple regression model by OLS (2) Logit model and (3) Tobit model.

The results from these three estimated models indicates that the most important factor in enabling Civil Society Organization (CSO) to be robust with efficient anti-corruption is the media's

---

¹ เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ สำนักนโยบายภาษี สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

² นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ สำนักวิจัยและพัฒนาการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

³ อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ ศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

capability to report on corruption showing a positive relationship with statistical significance level of 0.10.

As a result, the availability of alternative forms of media such as investigative journalism including the application of social media could support Civil Society Organization to be more robust with various choices for consuming information efficiently which would lead to better anti-corruption activities in the future.

Keywords: Civil Society Organization, Anti-Corruption

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Public Procurement) เป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งพัสดุที่ภาครัฐต้องการทั้งในด้านคุณสมบัติ จำนวน ราคา ระยะเวลา รวมทั้งผู้ขาย ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานภาครัฐบรรลุวัตถุประสงค์ของงานหรือโครงการตามเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐในแต่ละปี

ใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก เช่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 หน่วยงานรัฐจัดส่งสำเนาสัญญาจัดซื้อจัดจ้างให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทำการตรวจสอบ จำนวน 60,048 สัญญามูลค่าสัญญารวมโดยประมาณ 7.09 แสนล้านบาท

อย่างไรก็ตาม กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐในแต่ละขั้นตอนมีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตสูง (Corruption in Public Procurement) ซึ่งจากข้อมูลสถานการณ์การทุจริตประจำปี พ.ศ. 2553 ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) พบว่า เรื่องร้องเรียนการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มขึ้นทั้งหน่วยงานในส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น

ปัจจุบันการต่อต้านทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

- 1) การต่อต้านทุจริตผ่านกระบวนการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งกระทำโดยหน่วยงานรัฐ
- 2) การต่อต้านทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งกระทำโดยภาคประชาสังคม

บทความนี้มุ่งไปที่การต่อต้านทุจริตซึ่งกระทำโดยองค์กรภาคประชาสังคม (Civil Society Organization) ทั้งนี้ การต่อต้านทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยองค์กรภาคประชาสังคมไทย (Thai Civil Society Organization) เริ่มต้นจากการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชนภายหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ปี พ.ศ. 2535 ดังที่ Orapin Sopchokchai (2012) ตั้งข้อสังเกตว่า หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และกระบวนการดังกล่าวพัฒนาไปสู่การร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยผ่านกระบวนการประชาพิจารณ์ การติดตามตรวจสอบการกระทำของนักการเมือง การเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้นิยาม “ประชาสังคม” ของเอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2542: 124 อ้างถึงในมัสลิน รัตนภูมิ, 2554:10) ซึ่งนิยามคำว่าประชาสังคมในทำนองเดียวกันกับ John Keane (1998) ว่า ประชาสังคม คือ เครือข่าย กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ สถาบัน และชุมชนที่มีกิจกรรมหรือการเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างรัฐและปัจเจกชนโดยไม่ยอมให้รัฐเข้ามามีครอบงำหรือบงการ แม้ว่าจะยอมรับการช่วยเหลือและอาจร่วมมือกับรัฐได้ แต่ก็สามารถชี้หน้ากำกับ และคัดค้านรัฐได้พอสมควร รวมถึงสนับสนุน

ให้ปัจเจกชนรวมกลุ่มและมีความสามารถในการรับผิดชอบต่อส่วนรวมโดยไม่ปฏิเสธการแสวงหาหรือปกป้องผลประโยชน์เฉพาะบางส่วนหรือบางกลุ่ม ดังนั้น ประชาสังคมตามนิยามของเอนกสะท้อนภาพขององค์กรภาคประชาสังคมว่าควรมีบทบาทกำกับหรือคัดค้านรัฐได้พอสมควรไม่ว่าเรื่องใดก็ตามต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (Citizen Participatory)

อย่างไรก็ดี การต่อต้านทุจริตโดยองค์กรภาคประชาสังคมยังคงมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ดังที่ภาส ภาสสัทธา อธิบดีรองเลขาธิการ ป.ป.ช. สรุปปัญหาจากประสบการณ์ที่ ป.ป.ช. ทำงานร่วมกับภาคประชาสังคม กล่าวคือ

1) การทำงานภาคประชาสังคมยังติดกับรั้วอยู่เนื่องจากภาคประชาสังคมที่มาช่วยเรื่องคอร์รัปชันสุมหมวกหลายใบ เพราะส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลจึงทำให้ทำงานลำบาก

2) การทำงานของภาคประชาสังคมเรื่องคอร์รัปชันมีความเสี่ยงต่ออันตราย แต่ทางการไม่มีกลไกการป้องกันหรือรักษาความปลอดภัยให้คนที่ทำงานภาคประชาสังคม

3) ในเรื่องงบประมาณนั้น ป.ป.ช. เคยให้ค่าใช้จ่ายสำหรับการจับจ้องตรวจสอบการทุจริตจังหวัดละ 100,000 บาท แต่ภาคประชาสังคมบางส่วนอาจจะนำไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

สำหรับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การที่ภาคประชาสังคมยังไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมหรือแสดงบทบาทการติดตามตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้เท่าที่ควรนั้น สาเหตุสำคัญมาจากการที่องค์กรภาคประชาสังคมไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐหรือสารสนเทศพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นเรื่อง “ไกลตัว” อีกทั้งยังมีความสลับซับซ้อนในแง่มุมต่างๆ ของระเบียบข้อกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Dondon Parafina, 2011)

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้องค์กรภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งและสามารถต่อต้านทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาตัวแบบความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาสังคมในการต่อต้านทุจริต (Model of Anti-Corruption by CSO)

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้กำหนดความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริต (Strengthening CSO in Anti-corruption) โดยใช้ดัชนีของ Global Integrity ซึ่งเป็นดัชนีที่ใช้อธิบายความเข้มแข็งของภาคส่วนต่าง ๆ ในแต่ละประเทศที่ทำการต่อต้านทุจริตซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ที่ 0 - 100 คะแนน โดยอาศัยข้อมูลจากประเทศต่างๆ ทั้งหมด 51 ประเทศ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการสร้างตัวแบบความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาสังคมในการต่อต้านทุจริต ผู้วิจัยเริ่มจากการตั้งคำถามว่า ปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนต่อการกำหนดหรือสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรภาคประชาสังคมในการต่อต้านทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเบื้องต้น ผู้วิจัยใช้ดัชนีของ Global Integrity ซึ่งเป็นดัชนีที่ใช้อธิบายความเข้มแข็งของภาคส่วนต่างๆ ในแต่ละประเทศที่ทำการต่อต้านทุจริต โดยดัชนีดังกล่าวแบ่งออกเป็น 6 หมวด ที่เกี่ยวข้องกับต่อต้านการทุจริต โดยแต่ละหมวดแสดงคำถามที่เป็นอิสระ แยกจากกันต่างหาก ทำให้เมื่อผู้จัดทำดัชนีประเมินความเข้มแข็งในแต่ละภาคส่วนจะไม่เกิดปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในแต่ละหมวด

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้ตัวแปรตามในแบบจำลอง คือ ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริต (Strengthening CSO in Anti-corruption) ซึ่ง Global Integrity กำหนด

เกณฑ์การให้คะแนนอยู่ที่ 0 - 100 คะแนน โดยประเทศใดที่ได้คะแนนเข้าใกล้ 0 แสดงว่า CSO ประเทศนั้นมีความเข้มแข็งน้อย ในทางกลับกันถ้าได้คะแนนเข้าใกล้ 100 แสดงว่า CSO ประเทศนั้นมีความเข้มแข็งมาก โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่นำมาทดสอบทั้งหมดจาก 51 ประเทศ โดยทำการทดสอบแบบจำลองเปรียบเทียบกัน 3 ประเภท ได้แก่ แบบจำลองสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) แบบจำลองโลจิสติก (Logit) และแบบจำลองโทบิต (Tobit Model) โดยมีรายละเอียดของการกำหนดแบบจำลองดังนี้

ก) แบบจำลองสมการถดถอยเชิงพหุ

$$CSO = \beta_0 + \sum \beta_i X_i + \varepsilon$$

โดยที่ CSO คือ ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในการต่อต้านทุจริต (มีค่า 0 ถึง 100)

X_i คือ ตัวแปรอิสระในแบบจำลอง

ε คือ ค่าคลาดเคลื่อน (Error Term)

ข) แบบจำลองโลจิสติก

$$\ln\left(\frac{P}{1-P}\right) = \beta_0 + \sum \beta_i X_i + \varepsilon$$

โดยที่ $P = \text{Prob}(CSO70 = 1)$ คือ ความน่าจะเป็นที่ CSO จะมีค่าไม่ต่ำกว่า 70

CSO70 คือ ระดับของความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในการต่อต้านทุจริต (กำหนดให้ CSO70 มีค่าเท่ากับ 1 ถ้า CSO มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 70 และมีค่าเป็น 0 ถ้า CSO มีค่าน้อยกว่า 70)

X_i คือ ตัวแปรอิสระในแบบจำลอง

ε คือ ค่าคลาดเคลื่อน (Error Term)

ค) แบบจำลองโทบิต

$$CSO = \beta_0 + \sum \beta_i X_i + \varepsilon$$

โดยที่ CSO คือ ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในการต่อต้านทุจริต (มีค่า 0 ถึง 100)

X_i คือ ตัวแปรอิสระในแบบจำลอง

ε คือ ค่าคลาดเคลื่อน (Error Term)

สมมติฐานของการวิจัย

ตัวแปรอิสระที่นำมาทดสอบมีทั้งหมด 14 ตัวแปร (พิจารณาตารางที่ 1 ควบคู่กับคำอธิบายและแหล่งที่มาของข้อมูลที่นำมาทดสอบในภาคผนวก) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่า น่าจะมีความสัมพันธ์กับการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาสังคมในการต่อต้านทุจริต

ตารางที่ 1 ตัวแปรอิสระที่นำมาทดสอบในตัวแบบ

ตัวแปรอิสระ	คำอธิบาย
1. CPI	Corruption Perception Index ปี ค.ศ. 2012 สะท้อนสถานการณ์ทุจริตในประเทศ
2. MEDIA	Media 's ability to report on corruption คือ ความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวการทุจริต
3. PR	Public Request for Government Organization คือ โอกาสหรือความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐ
4. BUP	Budget Process Oversight & Transparency คือ การควบคุมและติดตามเพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการงบประมาณแผ่นดิน
5. WHB	Whistle Blowing Protection คือ การสร้างระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริต
6. GPRC	Government Procurement คือ ความเข้มแข็งในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยพิจารณาจากความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวมกับส่วนตัว
7. OMBUD	National Ombudsman คือ บทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในการต่อต้านการทุจริต
8. SAI	Supreme Audit Institutions คือ บทบาทขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินในการต่อต้านการทุจริต
9. ACL	Anti-corruption Law คือ ความเข้มแข็งของกฎหมายต่อต้านการทุจริต
10. ACA	Anti-corruption Agency (ACA) คือ ความเข้มแข็งขององค์กรต่อต้านการทุจริตของรัฐ

ตัวแปรอิสระ	คำอธิบาย
11. EFL	Law Enforcement คือ ความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการทุจริต
12. INTUSER	Internet User คือ ดัชนีการใช้ Internet ของธนาคารโลก
13. PRESS	Press Freedom Index ปี ค.ศ. 2012 คือ เสรีภาพสื่อในการนำเสนอข่าว
14. IDV	Individualism Index คือ ดัชนีแสดงวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมซึ่งวัดความเป็นปัจเจกของผู้คนในสังคม

ผลการวิจัย

ผลการประมาณแบบจำลองทั้ง 3 ประเภทจะทำให้เรามองเห็นได้ชัดเจนว่า ตัวแปรใดที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้านทุจริตมากที่สุดอย่างไร โดยมีรายละเอียดของผลการประมาณค่าแบบจำลองประเภทต่างๆ ดังนี้

1. แบบจำลองโดยสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

ผลการประมาณสมการถดถอยด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด แสดงได้ตั้งสมการที่ (1)

$$CSO = 12.882 + 0.643(MEDIA) + 0.267(EFL) - 0.077(WHB) + 0.163(BUP) - 0.191(CPI) \dots(1)$$

(1.7973)** (7.3274)* (2.6209)* (-1.6055) (1.9299)** (-1.8193)**

Adjusted R-squared = 0.719553   F-statistic = 26.65735

Durbin-Watson stat = 1.436223   Prob(F-statistic) = 0.000000

หมายเหตุ: 1) ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่า t-stat

2) * และ ** คือมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

3) แบบจำลองได้ผ่านการทดสอบข้อสมมติตามเงื่อนไข CLRM ได้แก่ Autocorrelation, Heteroscedasticity รวมทั้งปัญหา Multicollinearity และการทดสอบ Normality ของค่าคลาดเคลื่อน

จากการทดสอบ Overall Significance จากค่าสถิติ F จะเห็นว่า แบบจำลองนี้สามารถอธิบาย CSO ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในขณะที่การทดสอบ Individual Significance จาก ค่าสถิติ t พบว่า MEDIA และ EFL สามารถอธิบาย CSO ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ BUP และ CPI สามารถอธิบาย CSO ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 โดยที่ WHB ไม่สามารถอธิบาย CSO ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 โดยสามารถอธิบายรายละเอียดของปัจจัยแต่ละตัวที่มีผลทำให้องค์กรภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งในการต่อต้านทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ได้ดังนี้

ความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวทุจริต (MEDIA) ซึ่งจากสมการที่ (1) พบว่า หากสื่อมีความสามารถในการรายงานข่าวการทุจริตเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้ภาคประชาสังคมมีความสามารถ

ในการต่อต้านการทุจริตเพิ่มขึ้น 0.643 คะแนน ผลดังกล่าวอธิบายได้ว่า ยิ่งสื่อมีความสามารถในการรายงานข่าวสารที่เกี่ยวกับการทุจริต ยิ่งส่งเสริมให้ CSO เกิดความเข้มแข็งในการต่อต้านการทุจริต เนื่องจาก CSO สามารถใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากสื่อไปใช้ในการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงพฤติกรรมทุจริต รวมทั้งกดดันให้เกิดการตรวจสอบหรือแม้แต่วางเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการฟ้องร้องในฐานะตัวแทนที่ได้รับความเสียหาย

ความเข้มแข็งของการบังคับใช้กฎหมายในการต่อต้านการทุจริต (EFL) พบว่า หากการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการทุจริตเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้ภาคประชาสังคมมีความสามารถในการต่อต้านการทุจริตเพิ่มขึ้น 0.267 คะแนน ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยการบังคับใช้กฎหมายเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ CSO เกิดความมั่นใจว่า หากการ

ติดตามตรวจสอบจนกระทั่งสามารถหาผู้รับผิดชอบได้แล้ว กระบวนการทางกฎหมายสามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้จริง

การควบคุมและติดตามเพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการงบประมาณแผ่นดิน (BUP) พบว่า หากกระบวนการควบคุมติดตามในกระบวนการงบประมาณแผ่นดินเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้องค์กรภาคประชาสังคมมีความสามารถในการต่อต้านทุจริตเพิ่มขึ้น 0.163 คะแนน ผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การควบคุมติดตามเพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการงบประมาณแผ่นดินนั้นมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม สามารถเปิดโอกาสให้ CSO มีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามตรวจสอบได้ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมนั้นสามารถทำได้ตั้งแต่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในช่องทางต่างๆ การเปิดช่องทางประชาชนสามารถร้องเรียนเรื่องต่างๆ ได้ การให้ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน การแสดงรายชื่อคู่สัญญาในการจัดซื้อจัดจ้าง การสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วม เหล่านี้ทำให้ CSO สามารถทำงานควบคู่ไปพร้อมๆ กับหน่วยงานรัฐนั้นด้วย

$$\ln\left(\frac{P}{1-P}\right) = -6.472 - 0.207 \cdot \text{CPI} + 0.219 \cdot \text{MEDIA} + 0.053 \cdot \text{PR} + 0.104 \cdot \text{BUP} - 0.060 \cdot \text{WHB} \\ (-0.7455) \quad (-1.9028)^* \quad (2.1379)^* \quad (1.3854) \quad (1.7734)^* \quad (-1.2377) \\ - 0.088 \cdot \text{GPRC} - 0.086 \cdot \text{OMBUD} + 0.021 \cdot \text{SAI} + 0.142 \cdot \text{EFL} - 0.121 \cdot \text{PRESS} \quad \dots(2) \\ (-1.2679) \quad (-1.7656)^* \quad (0.2627) \quad (2.3448)^* \quad (-0.961) \\ \text{LR Chi}^2 = 44.07089 \\ \text{Prob} > \text{Chi}^2 = 0.000003$$

หมายเหตุ: 1) ตัวเลขในวงเล็บคือค่า z-stat

2) * คือมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

การทดสอบ Overall Significance จาก LR statistic จะเห็นว่าแบบจำลองนี้สามารถใช้อธิบาย CSO70 ได้อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ในขณะที่การทดสอบ Individual Significance จากค่าสถิติ Z พบว่า CPI, MEDIA, BUP, OMBUD และ EFL สามารถอธิบาย CSO ได้อย่างมีนัยสำคัญที่

สถานการณ์ทุจริตในประเทศ (CPI) พบว่า หากสถานการณ์ทุจริตในประเทศลดลง 1 คะแนน จะทำให้องค์กรภาคประชาสังคมมีความสามารถในการต่อต้านทุจริตเพิ่มขึ้น 0.191 คะแนน ซึ่งอธิบายได้ว่า ยิ่งสถานการณ์การทุจริตในประเทศแย่ลง องค์กรภาคประชาสังคมจะต้องแสดงความเข้มแข็งในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยลดปัญหาทุจริต ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า หลายประเทศที่มีคะแนนความโปร่งใสต่ำนั้น ภาคประชาสังคมมักรวมกลุ่มกันเหนียวแน่นจนสามารถสร้างอำนาจต่อรองหลายเรื่องได้ เช่น ฟิลิปปีนส์ ที่องค์กรภาคประชาสังคมอย่าง Procurement Watch Inc. (PWI) สามารถผลักดันให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง หรืออินเดีย ที่องค์กรภาคประชาสังคมพยายามผลักดันให้เกิดการแก้ไขกฎหมายการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ เป็นต้น

2. แบบจำลองโลจิสติก (Logit Model)

ผลการประมาณแบบจำลองโลจิสติก แสดงได้ดังสมการที่ (2)

ระดับ 0.10 ในขณะที่ PR, WHB, GPRC, SAI และ PRESS ไม่สามารถอธิบาย CSO ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 โดยสามารถอธิบายรายละเอียดของปัจจัยแต่ละตัวที่มีผลทำให้องค์กรภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งในการต่อต้านทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ได้ดังนี้

สถานการณ์ทุจริตในประเทศ (CPI) ซึ่งจากสมการที่ (2) ชี้ให้เห็นว่า เมื่อค่าความโปร่งใส (CPI) เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะส่งผลต่อความน่าจะเป็นที่ CSO มีความเข้มแข็งในระดับสูง (คือ มากกว่าหรือเท่ากับ 70) ลดลง 0.036 (พิจารณาจากค่า Marginal Effect) ซึ่งผลที่ได้จากการทดสอบสอดคล้องกับลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองในการผลทดสอบโดยใช้สมการเชิงพหุคูณถอย

ความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวทุจริต (MEDIA) อธิบายได้ว่า เมื่อคะแนนความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวทุจริต เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะส่งผลต่อความน่าจะเป็นที่ CSO มีความเข้มแข็งในระดับสูง (คือ มากกว่าหรือเท่ากับ 70) เพิ่มขึ้น 0.037 (พิจารณาจากค่า Marginal Effect) ซึ่งผลที่ได้จากการทดสอบสอดคล้องกับลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองในการผลทดสอบโดยใช้สมการเชิงพหุคูณถอย

การควบคุมและติดตามเพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการงบประมาณแผ่นดิน (BUP) พบว่าเมื่อคะแนนของกระบวนการควบคุมติดตามงบประมาณแผ่นดิน เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะส่งผลต่อความน่าจะเป็นที่ CSO มีความเข้มแข็งในระดับสูง (มากกว่าหรือเท่ากับ 70) เพิ่มขึ้น 0.017 (พิจารณาจากค่า Marginal Effect) ซึ่งผลที่ได้จากการทดสอบสอดคล้องกับลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองในการผลทดสอบโดยใช้สมการเชิงพหุคูณถอย

บทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภาในการต่อต้านทุจริต (OMBUD) พบว่า หากคะแนนของผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภาที่มีความเข้มแข็งในการต่อต้านทุจริตเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะส่งผลให้เกิดความน่าจะเป็นที่ CSO มีความเข้มแข็งในระดับสูง (มากกว่าหรือเท่ากับ 70) ลดลง 0.014 (พิจารณาจากค่า Marginal Effect) ซึ่งผลที่ได้จากการทดสอบนี้แตกต่างจากผลทดสอบโดยสมการเชิงพหุคูณถอยซึ่งตัวแปรดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ

ทั้งนี้ระบอบประชาธิปไตยภายใต้ระบบรัฐสภา กำหนดบทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินอยู่ในฐานะ

องค์กรตรวจสอบภายนอกที่มีความเป็นอิสระ ไม่ขึ้นตรงต่อฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งจะทำหน้าที่ตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน “คู่ขนาน” ไปด้วยกับการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา ดังนั้นการต่อต้านทุจริตจึงเป็นอีกบทบาทหนึ่งของผู้ตรวจการแผ่นดินมีส่วนร่วมด้วยในฐานะที่เป็น Watchdog Organization แห่งหนึ่ง

United Nations Global Program against Corruption หรือ GPAC อธิบายบทบาทผู้ตรวจการแผ่นดินในการต่อต้านทุจริตไว้ว่าเป็นหน่วยงานที่พยายามเข้ามา “อุดช่องว่าง” ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของการรับเรื่องร้องเรียนต่างๆ ที่ประชาชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของรัฐ (Complaint) ดังนั้นหน้าที่หลักของผู้ตรวจการฯ คือ การพิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือการปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือกฎหมายของข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ

ขณะเดียวกัน GPAC ยังตั้งข้อสังเกตไว้ว่าผู้ตรวจการแผ่นดินในประเทศที่พัฒนาแล้วยังมีส่วนร่วมการสร้างความเข้มแข็งในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลด้วย อย่างไรก็ตาม กรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทุจริตนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินทำหน้าที่เพียงผู้แทนรับเรื่องและส่งผ่านไปยังหน่วยงานที่ทำหน้าที่โดยตรงในการปราบปรามการทุจริต ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจทำได้เพียงรวบรวมข้อมูลหลักฐานในชั้นหนึ่งก่อนและส่งให้หน่วยงานต่อต้านทุจริตโดยตรง

จะเห็นได้ว่า หากผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเข้มแข็งในแง่ที่เป็นผู้รับเรื่องร้องเรียนและคัดกรองเรื่องร้องเรียนเหล่านั้นก่อน แนวโน้มที่ภาคประชาสังคมจะมีความเข้มแข็งในลักษณะของการรวมกลุ่มกันก็ลดลง เพราะสามารถใช้กลไกภายในระบบผู้ตรวจการแผ่นดินได้ ตรงกันข้ามหากผู้ตรวจการฯ มีความอ่อนแอ แนวโน้มที่ภาคประชาสังคมจะรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งเพื่อร้องเรียนไปยังหน่วยงานปราบปรามทุจริตโดยตรงก็จะเพิ่มขึ้นเนื่องจาก CSO

อาจมองว่าไม่มีความจำเป็นต้องใช้กลไกในระบบ พวกเขาสามารถดำเนินการด้วยตนเองได้

ความเข้มแข็งของการบังคับใช้กฎหมายในการต่อต้านทุจริต (EFL) พบว่า เมื่อคะแนนความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านทุจริตเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะส่งผลต่อความน่าจะเป็นที่ CSO มีความเข้มแข็งในระดับสูง (มากกว่าหรือเท่ากับ 70) เพิ่มขึ้น 0.024 (พิจารณาจากค่า Marginal Effect) ซึ่งผลที่ได้จากการทดสอบสอดคล้องกับลักษณะ

$$\begin{aligned} \text{CSO} = & 9.269 - 0.172*\text{CPI} + 0.637*\text{MEDIA} + 0.030*\text{PR} + 0.136*\text{BUP} - 0.083*\text{WHB} \\ & (0.55) \quad (-1.39) \quad (4.74)* \quad (0.62) \quad (1.53) \quad (-1.77)** \\ & - 0.028*\text{GPRC} + 0.014*\text{OMBUD} + 0.007*\text{SAI} + 0.250*\text{EFL} + 0.020*\text{PRESS} \quad \dots(3) \\ & (-0.25) \quad (0.19) \quad (0.05) \quad (2.53)* \quad (0.12) \\ \\ \text{LR Chi}^2 & = 71.01 \\ \text{Prob} > \text{Chi}^2 & = 0.0000 \end{aligned}$$

หมายเหตุ: 1) ตัวเลขในวงเล็บคือค่า t-stat

2) * คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

การทดสอบ Overall Significance จาก LR Statistic จะเห็นว่าแบบจำลองนี้สามารถใช้อธิบาย CSO ได้อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ในขณะที่การทดสอบ Individual Significance จากค่าสถิติ t พบว่า MEDIA และ EFL สามารถอธิบาย CSO ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ WHB สามารถอธิบาย CSO ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 และ CPI, PR, BUP, GPRC, SAI, OMBUD และ PRESS ไม่สามารถอธิบาย CSO ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 โดยสามารถอธิบายรายละเอียดของปัจจัยแต่ละตัวที่มีผลทำให้องค์กรภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งในการต่อต้านทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ได้ดังนี้

ความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวทุจริต (MEDIA) ซึ่งจากสมการที่ (3) อธิบายได้ว่า เมื่อคะแนนความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวทุจริต เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะส่งผลต่อคะแนนความเข้มแข็งของ CSO ในการต่อต้านทุจริต เพิ่มขึ้น

ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองในการผลทดสอบ โดยใช้สมการเชิงพหุคูณ

ค) แบบจำลองทอบิต (Tobit Model)

ผลการประมาณแบบจำลองทอบิต แสดงได้ตั้งสมการที่ (3)

0.637 คะแนน ซึ่งผลที่ได้จากการทดสอบสอดคล้องกับลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองในการผลทดสอบโดยใช้สมการถดถอยเชิงพหุ

ความเข้มแข็งของการบังคับใช้กฎหมายในการต่อต้านการทุจริต (EFL) พบว่า เมื่อคะแนนความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการทุจริตเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะส่งผลต่อความเข้มแข็งของ CSO ในการต่อต้านทุจริต เพิ่มขึ้น 0.250 คะแนน ซึ่งผลที่ได้จากการทดสอบสอดคล้องกับลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองในการทดสอบโดยใช้สมการถดถอยเชิงพหุ

การสร้างระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริต (WHB) พบว่า เมื่อคะแนนความเข้มแข็งของการสร้างระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริต (Whistle Blower Protection) เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะส่งผลต่อความเข้มแข็งของ CSO ในการต่อต้านทุจริต ลดลง 0.083 คะแนน เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริต

นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนกล้าที่จะเปิดเผยและรายงานพฤติการณ์ทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยไม่ต้องกังวลว่าจะได้รับอันตรายจากการเปิดเผยข้อมูล อย่างไรก็ตาม หากระบบการคุ้มครองยังอ่อนแออยู่ องค์การภาคประชาสังคม คือ ทางเลือกลำดับต้นๆ ที่ประชาชนจะแจ้งเรื่องร้องเรียนการทุจริต เพราะพวกเขามั่นใจอย่างน้อย CSO จะเป็นตัวแทนที่ส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวผ่านไปยังหน่วยงานต่อต้านทุจริตภาครัฐ โดยปกปิดชื่อผู้ร้องเรียนและรายงานเรื่องดังกล่าวในนามองค์กรภาคประชาสังคมนั้น ดังนั้น ยิ่งระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสทุจริตมีความเข้มแข็งมากขึ้นเท่าใด โอกาสที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วม กับ CSO ย่อมลดลง

เพราะพวกเขามั่นใจในระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส จึงไม่จำเป็นต้องใช้บริการของ CSO

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยได้ทดสอบตัวแบบความเข้มแข็งของ CSO ในการต่อต้านทุจริตว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็งของ CSO ซึ่งเบื้องต้นได้คัดเลือกปัจจัยที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องทั้งหมด 14 ปัจจัย และทำการทดสอบแบบจำลอง 3 วิธี โดยใช้การทดสอบจากสมการถดถอยเชิงพหุด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) การทดสอบจากแบบจำลองโลจิต (Logit Model) และการทดสอบจากแบบจำลองโทบิต (Tobit Model) ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบทั้ง 3 วิธี ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลที่ได้จากแบบจำลองที่ใช้ทดสอบ

แบบจำลองที่ทดสอบตัวแปร	OLS (ค่าสัมประสิทธิ์)	Logit (ค่า Marginal Effect)	Tobit (ค่าสัมประสิทธิ์)
ตัวแปรตาม	CSO	$Prob(CSO=1)$	CSO
ตัวแปรอิสระ			
MEDIA	+ 0.643	+0.037	+ 0.637
BUP	+ 0.163	+0.017	Insignificant
EFL	+ 0.267	+0.024	+ 0.250
CPI	- 0.191	- 0.036	Insignificant
WHB	Insignificant	Insignificant	- 0.083
OMBUD	Insignificant	-0.014	Insignificant

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลที่ได้จากแบบจำลองที่ใช้ทดสอบทั้งสามวิธี พบว่า มีปัจจัย 6 ประการ ที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของ CSO ในการต่อต้านทุจริต ซึ่งการทดสอบทั้งสามวิธีการแสดงผลของความสัมพันธ์เหมือนกัน โดยเฉพาะตัวแปร MEDIA และ EFL ยกเว้นตัวแปร CPI หรือ สถานการณ์ทุจริตที่การทดสอบโดยใช้สมการถดถอยเชิงพหุและโลจิต ซึ่งให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับความเข้มแข็งของ CSO ในการต่อต้านทุจริต แต่การทดสอบโดยใช้แบบจำลองโทบิตไม่ปรากฏว่าตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายความ

เข้มแข็งของ CSO ได้อย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับตัวแปร WHB หรือ การสร้างระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่พบว่ามีเพียงแบบจำลองโทบิตที่แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับความเข้มแข็งของ CSO แต่การทดสอบโดยใช้สมการถดถอยเชิงพหุและโลจิตไม่แสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างใด

อย่างไรก็ดี ข้อสรุปที่น่าสนใจซึ่งได้จากการทดสอบแบบจำลองโดยใช้วิธีการทดสอบทุกวิธีนั้นชี้ให้เห็นว่า ความสามารถของสื่อในการรายงาน

ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องทุจริตนั้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเข้มแข็งของ CSO ในการต่อต้านทุจริต

การอภิปรายผล

“ความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวทุจริต: ปัจจัยหลักในการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาสังคม”

จากการทดสอบโดยใช้สมการถดถอยเชิงพหุเราพบว่า ยิ่งคะแนนความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวการทุจริตเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้ CSO มีความสามารถในการต่อต้านการทุจริตเพิ่มขึ้น 0.643 คะแนน เช่นเดียวกับผลที่ได้จากแบบจำลองโทบิตที่แสดงให้เห็นว่า เมื่อคะแนนความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวการทุจริตเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะส่งผลต่อความเข้มแข็งของ CSO ในการต่อต้านทุจริต เพิ่มขึ้น 0.637 คะแนน

ข้อสรุปข้างต้นสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันระหว่างสื่อและภาคประชาสังคมที่สามารถร่วมมือกันทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริต เพราะยิ่งสื่อมีความสามารถรายงานข่าวสารด้านทุจริตคอร์รัปชันมากเท่าใด องค์กรภาคประชาสังคมย่อมมีทางเลือกที่จะเข้าถึงข้อมูลทุจริตได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้องค์กรภาคประชาสังคมสามารถกำหนดทิศทางหรือกิจกรรมต่อต้านการทุจริตได้มากขึ้น

ปัจจุบันกิจกรรมต่อต้านการทุจริตขององค์กรภาคประชาสังคมที่ดำเนินการอยู่ ได้แก่ (1) การรณรงค์สร้างความตระหนักให้ประชาชนรับรู้ถึงผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน (2) การวิจัยเพื่อหาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมการทุจริตในรูปแบบต่างๆ (3) การมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน (4) การเป็นโจทก์ร่วมฟ้องร้องดำเนินคดีในฐานะที่เป็นผู้แจ้งเบาะแส รวมทั้งเป็นพยานในคดีความที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต และ (5) การผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างการต่อต้านการทุจริต เช่น เรียกร้องให้มีการออกกฎหมายการเข้าถึงข้อมูล

ข่าวสารของรัฐ หรือ คุ่มครองพยานในคดีทุจริต หรือ ปฏิรูปให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

ทั้งนี้ ประเด็นที่สื่อจะรายงานข่าวเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันโดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง ประกอบด้วย (ก) ใครเป็นผู้กระทำ (ข) โครงการอะไร (ค) วิธีการหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่โปร่งใสที่อาจเสี่ยงต่อการทุจริต และ (ง) ผลกระทบหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในสังคม

รูปแบบรายงานเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันนับเป็นเรื่องยากและท้าทายสำหรับสื่อมวลชน ทำให้เกิดรูปแบบการทำข่าวแนวใหม่ที่เรียกว่า “ข่าวเจาะ” หรือ “ข่าวเชิงสืบสวน” (Investigative Report หรือ Investigative Journalism) ซึ่ง บุญเลิศ ช่างใหญ่ (คชา ยุทธเดช) ได้อธิบายคำว่า “สืบสวน” โดยยกตัวอย่างการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจที่จะต้องสืบสวนสอบสวน หาดตัวคนร้ายหรือผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งในส่วนคนทำข่าวก็มีหน้าที่ขุดค้น สืบหา เปิดโปงพฤติกรรมอันมิชอบทั้งปวงที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนรวมมาเสนอให้ประชาชนคนอ่านได้รับรู้ ซึ่งหนังสือพิมพ์มักจะถือเอาการทำข่าวเชิงสืบสวน โดยเฉพาะข่าวทุจริตคอร์รัปชัน เป็นโอกาสพิสูจน์ฝีมือและอุดมการณ์ความสามารถของนักข่าวและทีมงานในกองบรรณาธิการ ซึ่งเมื่อเปิดข่าวได้ขึ้นมาแล้วต้องเดินหน้าต่อไปแบบ “กัดไม่ปล่อย” แม้ว่าอาจเผชิญอันตรายหรืออุปสรรคหรืออาจได้รับการเสนอผลประโยชน์ตอบแทน เพื่อแลกกับการยุติข่าว (อ้างจาก สุชาติดา จักรพิสุทธ์, 2550)

สุชาติดา จักรพิสุทธ์ (2550) ได้รวบรวมการทำงานข่าวเชิงสืบสวนโดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการเปิดโปงการทุจริตของข้าราชการและนักการเมือง โดยสุชาติดาอธิบายถึงปรากฏการณ์ของสื่อใหม่ (New Media) ที่อาศัยเทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็วมาปรับใช้งานการผลิตข่าวและปรับเปลี่ยนวิธีการส่งข่าวโดยเน้นในโลกออนไลน์มากขึ้น สุชาติดาได้ชี้ให้เห็นว่าสื่อใหม่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวในรูปแบบข่าวเชิงสืบสวน นอกจากนี้ การเกิดขึ้นของสื่อใหม่ยัง

นำมาซึ่งโอกาสและพื้นที่การสื่อสารต่อสาธารณะมากขึ้น ซึ่งสนับสนุน “สิทธิและเสรีภาพของการสื่อสาร”

เป็นที่น่าสนใจว่า สิทธิและเสรีภาพของการสื่อสารที่สุชาติกล่าวถึงนี้ได้กลายเป็นประโยชน์ต่อการทำงานข่าวเชิงสืบสวน อีกทั้งยังเป็นช่องทางเผยแพร่ข่าวดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ซึ่งสุชาติอธิบายไว้ว่า ประโยชน์ที่เราได้จากสื่อใหม่ คือ

1) Low Access Cost หรือการใช้ต้นทุนน้อยกว่าสื่อเดิม โดยทุกคนสามารถนำเสนอข่าวและสร้างข่าวได้ด้วยตนเอง ลดอำนาจการผูกขาดจากสื่อใหญ่ๆ แบบเดิม

2) Non-professional หมายถึง คนที่มีเครื่องมือหรือเป็นมือสมัครเล่นก็อาจเป็นผู้ผลิตข่าวเชิงสืบสวนได้ ไม่จำกัดการเข้าถึงและสามารถส่งต่อแพร่กระจายข่าวไปในแนวราบ (หมายถึงการสื่อสารไปยังกลุ่มคนที่มีความสนใจคล้ายคลึงกันในชุมชนที่เรียกว่าชุมชนไซเบอร์ (Cyber Community)

3) Less Space and Time Constrained หมายถึง ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในรูปดิจิทัลนั้นสามารถเก็บและรับข้อมูลได้ไม่จำกัด ผู้รับสาระใช้เมื่อใดก็ได้ และไม่มีลำดับเนื้อหาข้อมูล สามารถตอบสนองตามความสนใจได้ง่าย

4) Distance insensitive หมายถึง การตอบสนองความต้องการและความสนใจอย่างไร้พรมแดน ไม่จำกัดระยะทางไกลใกล้และให้ผลตอบกลับที่รวดเร็ว

ประโยชน์ที่สุชาติอธิบายถึงสื่อใหม่กับการสร้างข่าวเชิงสืบสวนนั้น ในทางปฏิบัติด้านต่อต้านการทุจริตแล้วดูเหมือนว่า จะสอดคล้องกับกรณีศึกษาที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเปิดโปงเรื่องราวความไม่ชอบมาพากลของการจัดซื้อเครื่องตรวจวัดถูระเบิด GT200 ซึ่งเรื่องดังกล่าวปรากฏขึ้นครั้งแรกในกระทู้ห้องหว่ากของเว็บไซต์ Pantip.com (ดูรายละเอียดในกล่องที่ 1)

กล่องที่ 1: Citizen Journalism ในห้องหว่าก pantip.com กับจุดเริ่มต้นการเปิดโปง GT200

จุดเริ่มต้นการตรวจสอบเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิด GT200 มาจากการรายงานข่าวของสำนักข่าวอิศรา ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 ต่อมาผู้ใช้บอร์ดพันทิพย์ ห้องหว่าก ท่านหนึ่งเกิดความสงสัยจึงติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสำนักข่าวอิศราจนนำไปสู่การสืบหาความจริงเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของ GT200 ขึ้น

ในอดีตที่ผ่านมา บอร์ดพันทิพย์ ห้องหว่าก เคยมีบทบาทในการตรวจสอบประสิทธิภาพของ “แท่งประหยัดน้ำมัน” ซึ่งเป็นความพยายามที่จะรวบรวมหลักฐาน และการวิเคราะห์โดยใช้ตรรกะทางวิทยาศาสตร์ว่า แท่งดังกล่าว น่าจะเป็นเรื่องหลอกลวง ซึ่งท้ายที่สุดฝ่ายเจ้าของผลิตภัณฑ์ได้ฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย ซึ่งเหตุการณ์นี้ชี้ให้เห็นว่า การทำงานสื่อภาคประชาชนโดยเฉพาะการติดตามตรวจสอบเรื่องต่างๆ นั้น มีความเสี่ยง “เปลืองตัว” และบ่อยครั้งที่นักข่าวอาสาต้อง “เจ็บตัว” เพียงเพราะพยายามนำความจริงมาเปิดเผย

การตรวจสอบ GT200 จากบอร์ดพันทิพย์ ห้องหว่าก นับเป็นอีกกรณีที่ถูกเปิดโปงได้ตั้งข้อสังเกตถึงประสิทธิภาพของเครื่อง ซึ่งการเรียกหาความโปร่งใสเรื่องนี้ต้องเจออุปสรรค เพราะเจ้าหน้าที่รัฐได้พร้อมใจกันออกมาตอบโต้ว่า เครื่อง GT200 นั้นสามารถใช้งานได้จริง แต่อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มนักวิชาการพยายามเรียกร้องให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ GT200 จนกระทั่งนำไปสู่การ “สร้างกระบวนการทดสอบ” โดยใช้แนวทางแบบ Double Blind Test ซึ่งได้รับการยอมรับในระดับสากลในที่สุด

ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของ GT200 พบว่า สามารถตรวจหาวัตถุระเบิดซีโฟร์ได้ถูกต้องเพียง 4 ครั้ง จาก 20 ครั้ง โดยแต่ละครั้งมีตัวเลือก 4 กลอง ซึ่งไม่มีนัยทางสถิติ ทำให้รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ยกเลิกการจัดซื้อเครื่องดังกล่าวเพิ่มเติม และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทบทวนเรื่องการใช้งานเครื่องตรวจสอบระเบิด GT200 ต่อไป

ที่มา: สรุปรจากสื่อบอร์ดเรื่อง 8 เดือน ชาวหว่ากอกับผลงาน GT200 www.thairath.co.th/column/pol/page1scoop/67382

นอกจากนี้ในงานวิจัยของสุชาติยังสรุปถึงการเกิดขึ้นของสื่อใหม่ประเภทเว็บไซต์ข้อมูลข่าวสารไว้อย่างน่าสนใจว่า

“การเกิดขึ้นของสื่อใหม่ประเภท Website ข่าวสารที่มีเจตนาชัดเจนในด้าน “สิทธิการสื่อสาร” เพื่อการถ่วงดุลข่าวสารจากสื่อกระแสหลัก และเพื่อความเป็นธรรมเชิงสังคม ทั้งที่ปรากฏในประเทศแถบตะวันตกและภูมิภาคเอเชีย ทั้งในประเทศเสรีประชาธิปไตยและประเทศที่การเมืองไม่โปร่งใส หรือมีปัญหาคอร์ปชั่น จะพบ Website ข่าวสารในรูปแบบหนังสือพิมพ์ on-line จำนวนมาก ทั้งนี้ เหตุปัจจัยสำคัญอาจเนื่องมาจากการเป็นเทคโนโลยีราคาถูกลง และเป็นทรัพยากรการสื่อสารที่มีคุณสมบัติดังกล่าวมาข้างต้น”

ปัจจุบันมีเว็บไซต์ที่นำเสนอข่าวเชิงสืบสวนเพื่อเปิดโปงเรื่องทุจริตในหลายประเทศ เช่น www.malaysiakini.com ของมาเลเซียที่เสนอข่าวเปิดโปงคอร์ปชั่น ความเคลื่อนไหวในการเมืองภาคประชาชน มีบทความและการสัมภาษณ์ โดยมีรูปลักษณะเป็นหนังสือพิมพ์ หรือในอินเดียมี www.telhelka.com ที่จัดทำโดยอดีตนักหนังสือพิมพ์มืออาชีพที่นำเสนอข่าวเชิงสืบสวนด้านคอร์รัปชั่น และติดตามนโยบายเพื่อช่วยเหลือคนจน

จะเห็นได้ว่า การทำงานต่อต้านทุจริตร่วมกันระหว่างสื่อและภาคประชาสังคมแทบจะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยสื่อทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้ภาคประชาสังคม ในอีกด้านหนึ่ง สื่อยังเป็นผู้หาข่าวรายงานข่าวเชิงสืบสวนเจาะลึกเพื่อป้อนข้อมูลให้ภาคประชาสังคมนำไปใช้ในการเคลื่อนไหวดำเนินกิจกรรมต่อต้านการทุจริต

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะนำเสนอตัวแบบความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาสังคมในการต่อต้านทุจริต โดยผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาสังคมจาก Global Integrity Report ซึ่งผลทดสอบตัวแบบด้วย

การทดสอบ 3 วิธี คือ สมการถดถอยเชิงพหุแบบจำลองโลจิสต์ และ โทบิต พบว่า ปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้องค์กรภาคประชาสังคมเข้มแข็งในการทำหน้าที่ต่อต้านทุจริต คือ ความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวทุจริต

ดังนั้น การเปิดโอกาสให้สื่อทางเลือกเกิดขึ้นตัวอย่างเช่น การรายงานข่าวเจาะ (Investigative Journalism) รวมทั้งใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ Social Media ให้เกิดประโยชน์จะช่วยทำให้องค์กรภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น มีทางเลือกในการบริโภคข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินกิจกรรมต่อต้านทุจริตต่างๆ ต่อไปในอนาคตได้

เอกสารอ้างอิง

ประภาส ปิ่นตบแต่ง. ม.ป.ป. การขับเคลื่อนนโยบาย

สาธารณะโดยภาคประชาสังคม. (Online).

www.iad.dopa.go.th/subject/policy-drive.doc.

ปัทม อนุชิตบุตร, สุทธิ สุนทรานุรักษ์ และวิธีร์ พานิชวงศ์. 2555. โครงการศึกษาวิจัยการปฏิรูประบบงบประมาณของไทยเพื่อต่อต้านการทุจริต. กรุงเทพมหานคร: งานวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

มัสลิน รัตนภูมิ. 2554. บทบาทของประชาสังคมในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลปริกอำเภอสระเดา จังหวัดสงขลา: วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. 2554. ข้อมูลสถานการณ์การทุจริตประจำปี พ.ศ. 2553.

สุชาติ จักรพิสุทธ์. 2550. โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมข่าวสืบสวนในหนังสือพิมพ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. 2542. ส่วนรวมที่มีใช้รัฐ: ความหมายของประชาสังคม. ในขบวนการประชาสังคมไทย: ความเคลื่อนไหวภาคพลเมือง. อนุชาติ พวงสำลี และกฤตยา อาชวนิจกุล (บรรณาธิการ). นครปฐม: โครงการวิจัยและพัฒนาประชาสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

Landell-Mills, P. 2010. Citizen Against Corruption: Report from the Front Line: Troubador Publishing Ltd.

Parafina, D. 2011. Citizens' Monitoring of Procurement Contract Implementation: Lessons from the Philippines. In ANSA-EAP Conference. Kampala, Uganda.

Sopchokchai, O. 2012. Participatory Governance: Efforts and Experiences in Thai Public Sector. In A Scholar for All: A Memorial Book for Professor Medhi Krongkaew, edited by S. Khoman.

ภาคผนวก

คำอธิบายและแหล่งที่มาของ ตัวแปรอิสระที่นำมาทดสอบในตัวแบบ

ตัวแปรอิสระ	คำอธิบาย	แหล่งที่มา
1. CPI	Corruption Perception Index ปี ค.ศ. 2012 สะท้อนสถานการณ์ทุจริตในประเทศ โดยประเทศที่มีค่า CPI เข้าใกล้ 100 แสดงว่า ประเทศนั้นมีความโปร่งใสสูง การทุจริตต่ำ ในทางกลับกันประเทศที่ได้ค่า CPI ใกล้เคียง 0 แสดงว่า ประเทศนั้นมีความโปร่งใสต่ำ การทุจริตสูง	Transparency International
2. MEDIA	Media's ability to report on corruption คือ ความสามารถของสื่อในการรายงานข่าวการทุจริต โดยเกณฑ์ที่ Global Integrity ใช้วัด คือ ประเทศที่ได้คะแนน Media เข้าใกล้ 100 แสดงว่าสื่อภายในประเทศนั้นมีความสามารถสูงที่จะรายงานข่าวการทุจริต ในทางกลับกันประเทศที่ได้คะแนน Media เข้าใกล้ 0 แสดงว่า สื่อในประเทศนั้นมีความสามารถต่ำที่จะรายงานข่าวการทุจริต	Global Integrity Report 2006 - 2012
3. PR	Public Request for Government Organization คือ โอกาสหรือความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐโดยเกณฑ์ที่ Global Integrity ใช้วัด คือ ประเทศที่ได้คะแนน PR เข้าใกล้ 100 แสดงว่าประเทศนั้นเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐได้มาก มีเสรีภาพเข้าถึงข้อมูลรัฐได้ ในทางกลับกัน ประเทศที่ได้คะแนน PR เข้าใกล้ 0 แสดงว่า ประเทศนั้นยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐหรือเข้าถึงได้น้อย	
4. BUP	Budget Process Oversight & Transparency คือ กระบวนการควบคุมและติดตามเพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการงบประมาณแผ่นดิน โดยเกณฑ์ที่ Global Integrity ใช้วัด คือ ประเทศที่ได้คะแนน BUP เข้าใกล้ 100 แสดงว่า กระบวนการควบคุมติดตามเพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการงบประมาณแผ่นดินนั้นอยู่ในระดับที่เข้มแข็ง ในทางกลับกันหากค่าดังกล่าวเข้าใกล้ 0 แสดงว่า กระบวนการควบคุมติดตามเพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการงบประมาณแผ่นดินของประเทศนั้นยังอยู่ในระดับที่อ่อนแอ	
5. WHB	Whistle Blowing Protection คือ การสร้างระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตโดยเกณฑ์ที่ Global Integrity ใช้วัด คือ ประเทศที่ได้คะแนน WHB เข้าใกล้ 100 แสดงว่ามีกลไกที่สร้างระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตเป็นอย่างดี ในทางตรงกันข้าม หากค่าดังกล่าวเข้าใกล้ 0 แสดงว่า ระบบการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตยังอยู่ในระดับต่ำ ผู้แจ้งเบาะแสอาจไม่ปลอดภัย หากแจ้งเรื่องทุจริต	Global Integrity Report 2006 - 2012

ตัวแปรอิสระ	คำอธิบาย	แหล่งที่มา
6. GPRC	Government Procurement คือ ความเข้มแข็งในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยพิจารณาจากความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวมกับส่วนตัว โดยเกณฑ์ที่ Global Integrity ใช้วัด คือ ประเทศที่ได้คะแนน GPRC เข้าใกล้ 100 แสดงว่าประเทศนั้นมีความเข้มแข็งในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมาก ในทางกลับกัน หากได้คะแนนเข้าใกล้ 0 แสดงว่า ประเทศนั้นมีความเข้มแข็งในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างน้อย ยังขาดความโปร่งใส มีปัญหาเรื่องการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม	
7. OMBUD	National Ombudsman คือ บทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐบาลในการต่อต้านการทุจริต โดยเกณฑ์ที่ Global Integrity ใช้วัด คือ ประเทศที่ได้คะแนน OMBUD สูง เข้าใกล้ 100 แสดงว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐบาลของประเทศนั้นมีบทบาทอย่างสูงในการต่อต้านการทุจริต หากค่าดังกล่าวเข้าใกล้ 0 แสดงว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐบาลของประเทศนั้นยังไม่เข้มแข็งพอที่จะทำหน้าที่ในการช่วยต่อต้านการทุจริต	
8. SAI	Supreme Audit Institutions คือ บทบาทขององค์กรตรวจเงินแผ่นดินในการต่อต้านการทุจริต โดยเกณฑ์ที่ Global Integrity ใช้วัด คือ ประเทศที่ได้คะแนน SAI เข้าใกล้ 100 แสดงว่า องค์กรตรวจเงินแผ่นดินของประเทศนั้นมีบทบาทสูงมากในการต่อต้านการทุจริต ในทางกลับกัน หากคะแนนดังกล่าวเข้าใกล้ 0 แสดงว่า องค์กรตรวจเงินแผ่นดินของประเทศนั้นยังขาดความเข้มแข็งในการที่จะทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริต	
9. ACL	Anti-corruption Law คือ ความเข้มแข็งของกฎหมายต่อต้านการทุจริต โดยเกณฑ์ที่ Global Integrity ใช้วัด คือ ประเทศที่ได้คะแนน ACL เข้าใกล้ 100 แสดงว่า ประเทศนั้นมีกฎหมายต่อต้านการทุจริตที่เข้มแข็ง ในทางกลับกันหากค่าดังกล่าวเข้าใกล้ 0 หมายถึง กฎหมายต่อต้านการทุจริตของประเทศนั้นยังขาดความเข้มแข็ง	
10. ACA	Anti-corruption Agency (ACA) คือ ความเข้มแข็งขององค์กรต่อต้านการทุจริตของรัฐ โดยเกณฑ์ที่ Global Integrity ใช้วัด คือ ประเทศที่ได้คะแนน ACA เข้าใกล้ 100 หมายถึง องค์กรต่อต้านการทุจริตของประเทศนั้นมีความเข้มแข็งสูงมาก สามารถต่อสู้กับปัญหาทุจริตได้ดี ในทางกลับกันหากค่าดังกล่าวเข้าใกล้ 0 แสดงว่า องค์กรต่อต้านการทุจริตของประเทศนั้นยังขาดความเข้มแข็ง	
11. EFL	Law Enforcement คือ ความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการทุจริต โดยเกณฑ์ที่ Global Integrity ใช้วัด คือ ประเทศที่ได้คะแนน EFL เข้าใกล้ 100 หมายถึง ประเทศนั้นมีความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการทุจริตอย่างจริงจัง ในทางกลับกัน หากค่าดังกล่าวเข้าใกล้ 0 แสดงว่า ประเทศนั้นยังขาดความเข้มแข็งการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการทุจริต	
12. INTUSER	Internet User คือ ดัชนีการใช้ Internet ซึ่ง World Bank เปรียบเทียบจากประชากร 100 คน มีผู้เข้าถึง Internet ได้จำนวนเท่าใด เช่น ในปี ค.ศ. 2013 ประเทศไอซ์แลนด์มีค่า Internet User อยู่ที่ 96.5 หมายถึง ประชากร 100 คน มีผู้เข้าถึง Internet ได้ประมาณ 96.5 คน หรือ ค่า Internet User ของเมียนมาร์อยู่ที่ 1.2 หมายถึง ประชากรเมียนมาร์ 100 คน มีผู้เข้าถึง Internet เพียง 1.2 คน	World Bank
13. PRESS	Press Freedom Index ปี ค.ศ. 2012 คือ เสรีภาพสื่อในการนำเสนอข่าว ซึ่ง Reporters without Borders เป็นผู้จัดทำและเผยแพร่ดัชนีดังกล่าว โดยใช้เกณฑ์ชี้วัดว่า ประเทศใดที่มีค่า Press Freedom Index น้อย แสดงว่าสื่อของประเทศนั้นมีเสรีภาพสูงในการนำเสนอข่าว ในทางกลับกันประเทศใดที่มีค่า Press Freedom Index สูงแสดงว่า สื่อมีเสรีภาพต่ำในการนำเสนอข่าว	Reporters without Borders
14. IDV	Individualism Index คือ ดัชนีแสดงวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมซึ่งวัดความเป็นปัจเจกของผู้นั้นในสังคม ซึ่งตัวชี้วัดใช้เกณฑ์ว่า ประเทศใดที่มีค่า IDV ต่ำ แสดงว่า ประเทศนั้นมีลักษณะของสังคมที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มมากกว่าจะแยกออกไปดำรงชีวิตแบบปัจเจกชน เช่น ค่า IDV ของจีนอยู่ในระดับ 20 ส่วนสหรัฐอเมริกาอยู่ที่ระดับ 91 แสดงว่า ชาวจีนมีวัฒนธรรมการรวมกลุ่มที่สูงกว่าชาวอเมริกัน หรือชาวอเมริกันมีความเป็นปัจเจกชนมากกว่าชาวจีน	Hofstede Index